

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

Пугач Марина Віталіївна
здобувачка вищої освіти 3-го курсу
факультету судового та міжнародного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

МІЖНАРОДНЕ МІГРАЦІЙНЕ ПРАВО В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ

Міжнародне міграційне право є однією з найважливіших галузей сучасного права, що регулює права та обов'язки держав і осіб, пов'язаних із переміщенням через національні кордони. В умовах глобальних криз, таких як збройні конфлікти, кліматичні зміни, пандемії та економічні катастрофи, питання регулювання міграції набувають особливої гостроти. Ці кризи створюють нові виклики для захисту прав людини та забезпечення справедливого поводження з мігрантами.

Збройні конфлікти є однією з основних причин масової міграції у сучасному світі. Війни та внутрішні конфлікти призводять до дестабілізації країн, змушуючи мільйони людей шукати безпеку за межами своїх домівок. Більшість з них стають біженцями або внутрішньо переміщеними особами (ВПО)[5]. Біженці часто прямують до найближчих сусідніх держав, що створює додаткове навантаження на соціальні системи, інфраструктуру та економіку цих країн. Приймаючі держави стикаються з викликами інтеграції біженців, що часто призводить до напруги у місцевих громадах, зростання безробіття та посилення конкуренції за ресурси. Країни, що стикаються з великими міграційними потоками, змушені змінювати свою політику у сфері міграції та безпеки, що може призводити до посилення контролю на кордонах та обмеження прийому мігрантів.

«Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну, за даними ООН, нашу країну покинули понад 6,9 млн осіб, а повернулися 2,1 млн осіб (станом на 1.06.2022 р.)» [1]. «Це свідчить про сплеск міграційної кризи у Європейському Союзі, країни якого найбільш активно приймають біженців з України» [2, с. 140].

Захист прав біженців регулюється міжнародним правом, зокрема, Конвенцією ООН про статус біженців 1951 року [4]. Цей документ гарантує, що біженці мають право на притулок та не можуть бути повернені до країн, де їхньому життю загрожує небезпека (принцип невисилання). Однак держави часто стикаються з викликами щодо дотримання цих норм через масові потоки мігрантів [7, с. 91].

Масова еміграція через війни має серйозні наслідки для держав, з яких біжать люди. Втрата робочої сили та інтелектуального потенціалу, адже еміграція часто забирає кваліфікованих працівників та освічених людей, що уповільнює економічне та соціальне відновлення країни після конфлікту. Також конфлікти роз'єднують сім'ї та громади, що ускладнює процес реінтеграції після завершення війни.

Проблема глобальних змін клімату є однією з ключових тем на сучасній міжнародній політичній арені. Суспільство все частіше стикається з наслідками кліматичних змін, серед яких особливо виділяється міжнародна кліматична міграція, яка потребує вирішення складних питань, пов'язаних із переселенням людей через екологічні зміни. МОМ (Міжнародна організація з міграції) запропонувала термін «environmental migrants» для позначення тих, хто через екологічні загрози змушений мігрувати.

Підвищення рівня моря та частіші екстремальні погодні явища, як-от засухи й повені, призводять до значного соціально-економічного й екологічного впливу, змушуючи мільйони людей залишати свої домівки. З огляду на ці виклики, зміна клімату стала рушійною силою для розвитку кліматичної дипломатії, яка відіграє ключову роль у забезпеченні світової стабільності та сталого розвитку. Вона сприяє укладанню міжнародних домовленостей і співпраці між державами, дозволяючи спільними зусиллями знижувати викиди парникових газів і адаптуватися до нових кліматичних умов. «Завдяки кліматичній дипломатії були укладені такі значущі угоди, як Паризька угода 2015 року, яка визначає цілі щодо обмеження глобального потепління. Ця дипломатія також допомагає мобілізувати фінансову та технічну підтримку для країн, що розвиваються, які найбільше

страждають від наслідків кліматичних змін, але мають найменші ресурси для боротьби з ними. Завдяки взаємодії і діалогу в рамках кліматичної дипломатії світове співтовариство має шанс спільно вирішити одну з найгостріших проблем сучасності» [3].

Пандемія COVID-19 також суттєво змінила процеси міграції, зокрема через закриття кордонів і жорсткі обмеження на пересування, які ввели багато країн для стримування поширення вірусу. Це призвело до зворотної міграції: частина іноземних працівників була змушена повернутися на батьківщину, що спричинило нестачу робочої сили в країнах-реципієнтах та підвищення рівня безробіття в країнах, куди вони повернулися. Крім того, обмеження на в'їзд та спад економічної активності зменшили попит на нових іммігрантів, а пандемія стала додатковим стимулом для роботодавців автоматизувати робочі процеси, зменшуючи таким чином потребу в людській праці [6, с. 18].

У контексті глобальних криз міжнародне міграційне право виступає як критично важливий інструмент для регулювання міграційних процесів та захисту прав людей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. How many Ukrainians have fled their homes and where have they gone? URL : <https://www.bbc.com/news/world-60555472>
2. Адамик Вікторія, Наталія Стахова. Трансформація європейської міграційної політики в умовах глобальних і регіональних викликів. *Вісник Економіки*. № 3, 2022. С. 137-51. URL: <https://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1395/1519>
3. Кліматична дипломатія в ЄС: висновки та рекомендації для України. Аналітичний документ. Експертно-дорадчий центр «Правова аналітика». (б.д.) URL : <https://www.rac.org.ua/uploads/content/371/files/climate-diplomacy.pdf>
4. Конвенція про статус біженців (укр/рос) : Конвенція Орг. Об'єдн. Націй від 28.07.1951р. : станом на 10 січ. 2002 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text

5. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011р. №3671-VI. Дата оновлення: 03.03.2016. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/3671-17>

6. Садикова Я. М., Бондарєв В.В. Передумови впливу міграції на правосвідомість і правову поведінку українських трудових мігрантів. *Вісник Запорізького національного університету*. Юридичні науки. 2020. № 1. С. 15-21

7. Толкачова І. А. Особливості міграційних процесів в Україні. *Юридичний вісник*. Повітряне і космічне право. 2016. № 3. С. 90-94.

Ключові слова: біженці, внутрішньо переміщені особи, еміграція, міграційні процеси.

Науковий керівник: доктор філософії в галузі міжнародного права, асистент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Гребенюк Дмитро Олегович.

Batsalai Iryna

3rd year student

*of the Faculty of Judicial and International Law,
the National University «Odesa Law Academy»*

PECULIARITIES OF REGULATION OF MIGRATION PROCESSES IN THE EUROPEAN UNION

Over the past few decades, migration has become one of the most pressing issues in the political and social spheres of Europe. The European Union (hereinafter – the EU) has faced enormous challenges related to the influx of migrants, in particular due to conflicts, economic crises and climate change, which lead to the movement of people. In this regard, the legal regulation of migration processes has become not only a matter of controlling external borders, but also an important element of ensuring human rights.

Шевель Юлія Олегівна	
МІЖНАРОДНЕ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ПРАВА ЛЮДИНИ У ПЕРІОД ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	166
Boiko Veronika	
THE ROLE OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT (ICC) IN THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS.....	170
СЕКЦІЯ № 4. МІЖНАРОДНЕ ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО.....	176
Загребнюк Дар'я Михайлівна	
МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА ЗМІНА КЛІМАТУ.....	176
Степаненко Руслана Андріївна	
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	180
СЕКЦІЯ № 5. МІГРАЦІЙНЕ ПРАВО.....	185
Андрущенко Анна Олександрівна	
ПРОБЛЕМА НЕЛЕГАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ ТА БОРОТЬБА З НЕЮ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ.....	185
Басюк Вікторія Вікторівна	
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РЕГУЛЮВАННІ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ....	189
Белова Лідія Максимівна	
ПРАВО НА ПРИТУЛОК У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ МІГРАЦІЙНИХ КРИЗ: МІЖНАРОДНО- ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	192
Бойко Альона Сергіївна	
ЩОДО ПИТАННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ БІЖЕНЦІВ ТА МІГРАНТІВ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	196
Димура Катерина Володимирівна	
МІГРАЦІЙНА КРИЗА В ЄС: ПОШУК БАЛАНСУ МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА ПРАВАМИ ЛЮДИНИ.....	201
Костенко Іван Віталійович	
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У БОРОТЬБІ З НЕЗАКОННОЮ МІГРАЦІЄЮ.....	205
Крутієва Катерина Анатоліївна	
ЕВОЛЮЦІЯ МІГРАЦІЙНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ.....	209
Ліфєрова Владислава Владиславівна	
ОСОБИСТИЙ ЗАКОН УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ В НІМЕЧЧИНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	212
Пугач Марина Віталіївна	

МІЖНАРОДНЕ МІГРАЦІЙНЕ ПРАВО В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ.....	216
Batsalai Iryna	
PECULIARITIES OF REGULATION OF MIGRATION PROCESSES IN THE EUROPEAN UNION.....	219
СЕКЦІЯ № 6. МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО.....	224
Александрова Наталія Сергіївна	
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА.....	224
Бабійчук Анастасія Андріївна	
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВОЄННІ ЗЛОЧИНИ: МІЖНАРОДНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ.....	230
Гребенюк Марія Іванівна	
ПРАВОВИЙ СТАТУС УЧАСНИКІВ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ В КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА.....	235
Дмитренко Ольга Олексіївна	
ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ЩОДО ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ: УКРАЇНА ТА РФ.....	240
Єрофєєва Ольга Сергіївна	
ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ.....	243
Костюк Дарія Сергіївна	
МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО: ВИКЛИКИ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	247
Куліченко Аліна Василівна	
ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ.....	250
Миколук Софія Ігорівна	
ОСОБЛИВОСТІ СТАТУСУ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ОСІБ, ЯКІ ПРОЖИВАЮТЬ НА ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ.....	255
Петровський Володимир Володимирович	
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІД ЧАС ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	258
Савченко Маргарита Олегівна	
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА В ПЕРІОД ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ.....	263
Себова Юлія Миколаївна	